

BIZTONSÁGI KOCKÁZATOK NÖVEKEDÉSE A KÖZEL-KELETEN

1. Bevezetés

Tizenhárom évvel a szeptember 11-i terrortámadások után a Közel-Kelet konfliktusok gócpontja. A szíriai polgárháborúban megerősödött terrorszervezet, az Iszlám Állam Irak stabilitását veszélyezteti. A cikk felvázolja, hogy a szervezet tevékenysége milyen globális biztonsági kockázatokat idézett elő és milyen lépéseket tett az USA és az ENSZ Biztonsági Tanácsa a helyzet megváltoztatására és a terrorszervezet utánpótlásának megakadályozására.

A 2001. szeptember 11-i támadás után vált nyilvánvalóvá, hogy a világ immár új, más logikát és stratégiát követő ellenséggel találta magát szemben.⁶⁷ A terrorizmus, az al-Kaida és Oszama bin Laden egymás szinonimájává vált. A több mint egy évtizedes terrorellenes tevékenység és bin Laden kiiktatása után mi lehet a következő lépés a globális terrorhálózat számára és az ellene kifejtett erőfeszítések terén? A Közel-Keleten zajló események választ adnak erre a kérdésre, mert a régió bővelkedik a konfliktusokban. A kialakult helyzetet új, regionális hidegháborúként emlegetik.

2. A modern iszlamista terrorizmus

Az iszlamista terrorizmus meghatározásához induljunk ki a terrorizmus fogalmából, melyet Korinek László úgy határozott meg, hogy „a terrorizmus eltérő eszmerendszerekből merítő, sajátos logikának engedelmeskedő, változatos formákat öltő módszeres erőszak-alkalmazás vagy ezzel való fenyegetés, amelynek célja politikai törekvések elérése azáltal, hogy az áldozatban, a nézőközönségben, az államban, a társadalomban megalkuvó magatartás alakuljon ki. A meghirdetett cél általában politikai, ideológiai, vallási, etnikai stb. tartalmú radikális változás kikényszerítése, a cél elérésére alkalmazott cselekménysor. Az eszköz viszont jogi lényegét tekintve köztörvényes, erőszakos bűncselekmény.⁶⁸ Szintén kriminológiai megközelítésben a terrorizmus jelensége tartalmazza mind az egyéni (maga a terrorcselekmény és az azt elkövető személy), mind a kollektív vagy társadalmi (a terrorista bűnelkövetés) realitást.⁶⁹ Az általános terrorizmusban különleges helyet foglal el az iszlamista terrorizmus. Ez a domináns hely egyrészt saját elterjedésének, másrészt a más típusú terrorizmus visszaszorulásának következménye.⁷⁰

A modern iszlamista terrorizmus a XX. századi iszlám fundamentalizmus természetes következménye. Az Iszlámon belül a radikális szárny azért alakult ki és erősödött meg az arab világban, mert a társadalom rettenetes állapotára: szociális

⁶⁷ Korinek László: Kriminológia. II. kötet. Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, Budapest, 2010. 412. o.

⁶⁸ Korinek László: i. m. 407. o.

⁶⁹ Valerian Cioceli: Criminological aspects regarding the new dimension of Islamic terrorism. In: Viorel Paşca (szerk.): *Infractionalitatea transfrontaliera. Criminalitate Organizata Transfrontiera. Organized Transborder Criminality.* Univeritatea de Vest Timişoara Facultatea de Drept, Timişoara, 2006. 52. o.

⁷⁰ Valerian Cioceli egyértelműen az iszlám szélsőséges, fanatikus oldalára utal.

igazságtalanság, a hagyományos értékek elutasítása, és a külföldi uralom és kultúra elfogadására kívántak reflektálni. Ez a mozgalom, azt állítja, hogy a modern muszlim társadalmak azért nem funkcionálnak mivel letértek az „egyenes útról” (as-sirat al-mustaqim), és minden bajra a megoldás az eredeti Iszlámra való visszatérés. A problémák mind társadalmi, mind politikai eredetűek: egyenlőtlenség, korrupció, és elnyomás. Az iszlám társadalom alapvető doktrínája ugyanis a „társadalmi igazságosság”.⁷¹ Póczik Szilveszter megfogalmazása szerint a nemzetközi terrorizmus jelensége a globalizált világ egyenlőtlen erőviszonyokon alapuló nemzetközi gazdasági, politikai, szociális és kulturális rendszerében, illetve ezek alrendszerében szükségszerűen jön létre, amikor e rendszerek különféle gyengébb résztvevői valóságosan létező problémákra megoldást keresve, meghatározott politikai és társadalmi céljaik érdekében, konspiratív szervezeti keretek között az adott rendszerben nem legális, de általuk legitimnek tekintett irreguláris fegyveres erőt vesznek igénybe a rendszer szabályait meghatározó domináns szereplők elleni fellépésben.⁷² Ezt megerősítik a Közel-Kelet eseményei Irak mai helyzetével kapcsolatban. Csicsmann László úgy fogalmazott, hogy Száddám Husszein rezsimje több mint tíz éve dől romba, de a helyén még nem sikerült egy stabil államot kiépíteni, annak ellenére, hogy az amerikai csapatok már három éve elhagyták Irakot. A nyugati rendfenntartók kivonulása után magát veszélyben érző szunnita kisebbség egy része a radikális, dzsihádisták iszlám felé fordult, az al-Maliki-kormány pedig nem tudott ezzel semmit sem kezdeni, ahogyan a kurd kérdéssel sem.⁷³ Ez felveti a gyenge állam kérdését, amikor a központi hatalom nem tud hatékonyan működni. Az állampolgárok politikai lojalitása gyakran kiszorítja az állammal szembeni lojalitást.⁷⁴

3. Az Iszlám Állam

A közelmúlt eseményeinek következtében a világ megtanulta egy olyan terrorszervezet nevét, amely módszereivel és totális brutalitásával még az al-Kaidát is elhatárolódásra készítette.

Tizenhárom év telt el a szeptember 11-i terrortámadásoktól James Foley és Steven Sotloff lefejezéséig. Az Iraki és Levantei Iszlám Állam (Islamic State of Irak and the Levant – ISIL vagy ISIS), júniusban került a globális média látóterébe, aztán viharos gyorsasággal meghódítottak egy nagyjából Belgium nagyságú területet. Az ellenőrzésük alá került városok bankjaiból nagy mennyiségű készpénzt zsákmányoltak, és dollármilliókat keresnek az olaj feketepiacán, miközben nap, mint nap elképzeltetlen rémtetteket hajtanak végre. Erejük és sikereik láttán ezek csatlakoztak szentnek kikiáltott rabló-hadjáratukhoz. Ideológiájukban hasonlítanak a szellemi előd al-Kaidára, amitől igyekeznek átvenni a vezető szerepet a dzsihádisták világban.⁷⁵

Az Iraki és Levantei Iszlám Állam egy magát független államnak tételező konzervatív, radikális szunnita csoport, melynek története a különböző, de hasonló ideológiai platformon szerveződő csoportok és mozgalmak kapcsolódás, összeolvadása és átalakulása. Kialakulásában és fejlődésében jelentős szerepe volt a 2003-as iraki háborúnak,

⁷¹ Fischl Vilmos: Iszlám és terrorizmus, avagy civilizációk összecsapása? Hadtudományi Szemle, Budapest, 2011, IV/1. 76. o.

⁷² Póczik Szilveszter: A nemzetközi terrorizmus fontosabb összetevőiről. Magyar Tudomány, 2005/10. 1269. o.

⁷³ <http://www.hir24.hu/kulfold/2014/09/11/a-terroristaink-hamarosan-hazajonnek/> (Letöltés ideje: 2014.09.15.)

⁷⁴ Erről bővebben lásd. Halász Iván: Az állam összeomlása és újjáépítése. NKE, Budapest, 2014. 177 o.

⁷⁵ <http://www.hir24.hu/kulfold/2014/09/11/a-terroristaink-hamarosan-hazajonnek/>. (Letöltés ideje: 2014.09.15.)

valamint az azt követő idegen megszállásnak és polgárháborús helyzetnek, a szíriai polgárháborúnak, továbbá az al-Kaidának a szűkebb régióban való jelenlétének (megjelenésének). Eredete és korai története Irakhoz kapcsolódik, Szíriába 2013-ban terjeszkedtek át. Az Iraki és Levantei Iszlám Állam előzményeként egy 2004-ben alakult csoportot, a Dzsamáat at-Tauhíd va-el-Dzsihádot jelölik meg a források, de a szervezetet a későbbiekben az Iraki al-Kaidához kapcsolják, annál is inkább, mert elrettentésül hasonló módszereket (is) alkalmaztak.⁷⁶

Az iszlám fundamentalizmus alapvető céljai napjainkban, az iszlám államok létrehozása a Korán és az iszlám vallásjog szabályozása alapján, valamint a hívők közösségeinek kialakítása államhatárokon való tekintet nélkül, az állam és a vallás egységének megteremtése, a nyugati kultúra meghatározó szerepének csökkentése, felszámolása, illetve a „belső ellenség” eltávolítása, a mohamedánok iszlamosítása.⁷⁷

E célok mentén lépett akcióba az ISIL terrorszervezet is. Az Iraki és Levantei Iszlám Állam célja egy iszlám kalifátus létrehozása, melynek területe egyelőre a mai Szíria és Irak egyes területeire terjedne ki, de hosszabb távon a térség többi szunnita államát is fenyegetheti. Mai államuk – a saját felfogásuk szerint – tizenhat vilájetből (tartományból) áll, Aleppótól és Homsztól gyakorlatilag egészen Bagdadig.⁷⁸ Az iszlám kalifátus létrehozását 2014. június 30-án jelentette be a szervezet és felvette az Iszlám Állam (Islamic State – IS) nevet. Magyarország közleményben ítélte el, hogy az Iszlám Állam terrorista szervezet iraki katonai előrenyomulásával az általános biztonsági helyzet romlását, valamint kifejezetten a vallási erőszak terjedése révén a teljes közel-keleti térség biztonságát veszélyezteti.⁷⁹

Általában a terroristák a támadásokhoz szinte minden rendelkezésre álló eszközt felhasználnak. Az alkalmazott legfőbb módszerek a következők:

- kézfegyverek alkalmazása és bomba robbantása;
- öngyilkos merényletek;
- támadás könnyen sebezhető célpontok (főként védtelen civilek) ellen;
- túszejtés (sokkal elterjedtebb, mint a hetvenes években), a módszert jól kiegészíti a nyilvános kivégzés, amelynek nyilvánvaló célja a média figyelmének felkeltése;
- házi készítésű robbanóeszközök.⁸⁰

Az Iszlám Állam esetében a túszejtés és a nyilvános kivégzés vált a fő üzenetküldési formává elsősorban az USA részére a légitámadások befejezése érdekében. Később azoknak az országoknak is szóltak az üzenetek, akik részt vettek az Iszlám Állam elleni légicsapásokban, illetve csatlakoztak az USA által vezetett koalícióhoz.

Az al-Kaida 1998-ban hirdetett háborút az USA ellen és azóta az USA az al-Kaidával, illetve annak szövetségeseivel összefüggően sokrétű háborúban áll. Az ellenség figyelemre méltó rugalmasságot és alkalmazkodóképességet mutatott. Annak ellenére, hogy

⁷⁶ N. Rózsa Erzsébet: Irak újra a napirenden – Az Iraki és Levantei Iszlám Állam előretörése. MKI-tanulmányok 17. Magyar Külügyi Intézet, 2014. június 25. 5. o.

⁷⁷ Detre Zoltán: A terrorizmus kialakulásának történeti háttere, megnyilvánulási formái és jelenléte a XXI. században. Forrás: http://portal.zmne.hu/download/bjkmk/bsz/bszemle2007/2/05_detre.pdf. 79. o. (Letöltés ideje: 2014.09.19.)

⁷⁸ N. Rózsa Erzsébet: i.m. 5. o.

⁷⁹ <http://www.kormany.hu/hu/kulgazdasagi-es-kulugyminiszterium/hirek/a-kkm-kozlemenye-az-iraki-helyzet-kapcsan>. (Letöltés ideje: 2014.09.19.)

⁸⁰ Kis-Benedek József: A nemzetközi terrorizmus sajátosságai. Európai Tükör XIV/7-8. 2009. július-augusztus. 126. o.

az USA különleges egységei az Iraki al-Kaida – az Iszlám Állam elődje – több vezetőjét is megölték, a szervezet megerősödött. Ma a magát Iszlám Államnak nevező csoport egyrészt lehetséges fenyegetést jelent az USA számára a közeljövőben, másrészt az azonnali regionális és ideológiai fenyegetést és a felkelés kockázatát jelenti. Az Iszlám Állam valószínűleg folytatni fogja túszejtést és a már meglévő túszok kivégzését is. A több mint negyven török túszot arra használja fel a szervezet, hogy Ankarát távol tartsa a regionális háborútól. Az Iszlám Állam azzal fokozza a horrort, hogy cinikusan a guantánamói börtön jelképének számító narancssárga ruhát használja annak jelzésére, hogy miért rabol el és öl meg ártatlan újságírókat és segélyszervezetek munkatársait: bosszúból. Nem kétséges, hogy az Iszlám Állam arra számít, hogy ezzel az erőszak másolására ösztönöz Nyugaton.⁸¹ Ez a szervezet a világ első valódi terrorista államává válhat és nukleáris, illetve vegyi fegyverekkel támadhatja az Egyesült Királyságot. Erre figyelmeztetett a brit belügyminiszter.⁸²

4. Az al-Kaida és az Iszlám Állam összehasonlítása

A jelenlegi helyzetre jellemző, hogy az ISIS dzsihadista kalifátust alapított Szíria és Irak területén. Irán folytatja nukleáris erőfeszítéseit. Szíria egy borzalmas polgárháború pocsolyájába merült, amely a civil népekből szedi áldozatait. Az USA „visszatért” Irakba és Szíriában is légitámadásokat hajtott végre hasonlóan gondolkodó államokkal koalícióban, ellensúlyozva az Iszlám Állam által jelentett fenyegetést. Az a meggyőződés vezérli őket, hogy sokkal nagyobb problémákkal kell szembesülniük a későbbiekben, ha nem zúzzák szét az Iszlám Államot. Mire alapozható ez a megállapítás? Az al-Kaida és az Iszlám Állam rövid összehasonlítása adja meg a választ.

Amennyiben nem győzik le az Iszlám Államot, akkor hosszútávon nagyobb fenyegetést fog jelenteni az USA számára, mint amekkorát az al-Kaida jelentett szeptember 11. előtt. Az USA megtámadása pillanatnyilag nem a legfőbb prioritás, azonban nem lehet kétséges, hogy van rá ambíciója és azt reálisan meg is valósíthatja. McLaughlin szerint az Iszlám Állam négy dologból tevődik össze: képesség, kiterjedés, szövetségesek és motiváció: 1. Az óriási különbség a két szervezet között, hogy míg bin Laden és a szervezete csak vendég volt Afganisztánban, addig az Iszlám Állam elérte azt, amiről az al-Kaida központi vezetése még mindig csak álmodni tud: területet vont az ellenőrzése alá. Sok területen Aleppótól Bagdad külterületéig az Iszlám Állam a kormány és számos közszolgáltatást (víz és áram) biztosít a lakosságnak. 2. Az al-Kaidának nem sikerült létrehoznia az iszlám kalifátust, amellyel most az Iszlám Állam egy pozitív jövőt vetít előre sok szunnita muszlim számára. 3. Az Iszlám Állam az eddigi leggazdagabb terrorszervezet, több százmillió dollárra becsülik a készletüket. Ez teszi lehetővé, hogy toborozzanak, kiképzést szervezzenek, harcosokat fizessenek, fegyvert vásároljanak és szolgáltatásokat nyújtsanak az uralmuk alatt álló területeken. Az USA hírszerzése szerint már a nyugat-európai sejtjeik kialakításán dolgoznak, ahonnan tovább tervezhetik az USA elleni akciókat. Ezzel szemben az al-Kaida pénzügyi problémákkal küzd az utóbbi években. 4. Az Iszlám Állam nyíltan szembeszáll az al-Kaidával a nemzetközi vezető szerepért. Emellett erősen motivált is ahhoz, hogy támadásokat tervezzen az USA ellen, mert a siker élesen kimutatná,

⁸¹ <http://www.brookings.edu/research/opinions/2014/09/16-is-this-new-war-on-terror-riedel>. (Letöltés ideje: 2014.09.29.)

⁸² <http://www.independent.co.uk/news/uk/home-news/isis-could-become-worlds-first-truly-terrorist-state-and-bomb-uk-with-nuclear-and-chemical-weapons-theresa-may-warns-9765049.html>. (Letöltés ideje: 2014.10.01.)

hogy mennyire képtelen volt az al-Kaida újabb nagy támadást végrehajtani szeptember 11. után. Ez arra készíti az al-Kaidát, hogy megduplázza erejét és megőrizze hírnevét.⁸³

5. Biztonsági kockázatok

Az Iszlám Állam előretörése Irak, a térség és a világ minden szereplője számára – közvetve vagy közvetlenül – fenyegetést jelent. Az amerikai támadások hatására azonban – feltéve, hogy azok elegendő mértékben meggyengítik majd az Iszlám Állam fegyveres erejét – várhatóan taktikát fog változtatni, és egyfajta gerillaháborúra rendezkednek majd be.⁸⁴ Az Iszlám Állam elleni fellépést nehezíti, hogy míg a korábbi, hagyományos terrorizmus viszonylag jól megfogható, kiszámítható, körülhatárolható volt, addig az új típusú terrorizmusnak a különös veszélyessége abban rejlik, hogy

- a) hálózatba szervezett, de nagyfokú önállósággal működő laza csoportok rugalmas „franchise”-szerű rendszere;
- b) globális ideológiai-politikai célok érdekében fellépve globális fronton harcol;
- c) önálló, aktív nagyon korszerű, a világhálót használó médiapolitikával küzd;
- d) döntően korábban illegitimnek tekintett célpontokra csap le;
- e) módszerei a totális háború logikáját követik;
- f) önállósodott, anyagi eszközei nem (szükségképpen) származnak állami forrásokból.⁸⁵

Ez az Iszlám Állam esetében is igaz és ez teszi még aggasztóbbá, ugyanis a szélsőséges iszlám világ átváltott az egységes hierarchikus struktúráról – amilyen az al-Kaida is volt – a „hálózatok hálózata” struktúrára. Ez azt jelenti, hogy ezek a csoportok könnyen létesítenek érdekkapcsolatokat, hogy a logisztikától a bombakészítésig mindent elintézzenek. Annak ellenére, hogy az Iszlám Állam nem arról híres, hogy szakértő a bombakészítésben, támaszkodhat egy olyan jemeni bázisú al-Kaida csoportra, amelyik szeptemberben jelentette be, hogy támogatja az Iszlám Államot és korábban már kétszer kísérelt meg támadást az USA ellen. Ebben a csoportban működik Ibrahim al-Asiri, a terrorista világ egyik vezető bombaszakértője.⁸⁶

A világ a korai 21. században egy olyan korszakba lépett be, amelyben a klasszikus államok közötti háború *kiegészült* a nem állami szereplők határnélküli fenyegetéseivel, konfliktusaival, harcmodjaival. Az állami szint alatti és az államhatárokon átnyúló „hadviselők” éppen úgy tudják használni korunk új technikai vívmányait, mint a hadviselés „hagyományos” szereplői. A nem állami szereplők kivédhetetlen csapásokat mérhetnek bármely országra, társadalomra. A nyugati országokat többé nem egy másik állam katonai intervenciójának veszélye fenyegeti, hanem társadalmaik ellen irányuló terrorista támadások. A transzatlanti térség államait nem külső katonai támadások veszélyeztetik, hanem az állami, gazdasági és társadalmi intézmények, valamint a kritikus információs

⁸³ Forrás: http://www.ozy.com/c-notes/the-spy-who-told-me-serious-terrorist-threat-posed-by-the-islamic-state/33403.article?utm_source=dd&utm_medium=email&utm_campaign=08202014. (Letöltés ideje: 2014.08.25.)

⁸⁴ N. Rózsa Erzsébet: Az Iszlám Állam előretörése Irakban és az amerikai válaszcsepások. NKE Stratégiai Védelmi Kutatóközpont: Elemzések – 2014/14. 4. o.

⁸⁵ Korinek László: i.m. 412. o.

⁸⁶ Forrás: http://www.ozy.com/c-notes/the-spy-who-told-me-serious-terrorist-threat-posed-by-the-islamic-state/33403.article?utm_source=dd&utm_medium=email&utm_campaign=08202014 (Letöltés ideje: 2014.08.25.)

infrastruktúra ellen irányuló aszimmetrikus fegyveres akciók.⁸⁷ Ez az Iszlám Állam és a szíriai polgárháború esetében is előtérbe került. Az Iszlám Állam rendelkezik olyan eszközökkel, amelyekkel hozzáférhet nyugati célpontokhoz. A becslések szerint az Iszlám Állam több mint harmincezer harccsal rendelkezik, akik közül mintegy négyezernek nyugati útlevele van. Ennél több nyugati harcost még nem jegyeztek szélsőséges iszlamista szervezetnél.

6. Ellenlépések

Több EU-tagállam visszavonja az állampolgárságot, illetve tervezi az ezt megengedő törvény elfogadását olyan esetekben, amikor valaki dzsihádisták csoportokban harcol külföldön. Belgiumban például akár 20 év szabadságvesztést is kaphat az a 46 személy, akiket azzal gyanúsítanak, hogy olyan csoport tagjai, akik dzsihádisták harcosokat küldenek Szíriába. Öt hónappal korábban történt a brüsszeli zsidó múzeumban az a támadás, ami bizonyítja, hogy a Szíriából visszatérő külföldi harcosok terrorcselekményeket követnek el. A brüsszeli esetben négy embert ölt meg egy olyan francia állampolgár, aki több mint egy évig harcolt Szíriában szélsőséges iszlamistákkal.⁸⁸

Az Interpol 18 hónapja kezdett kialakítani egy nemzetközi adatbázist a külföldi harcosokról. A lista jelenleg 33 ország 1 300 állampolgárát tartalmazza. Szeretnék leállítani a harcosok áradatát, akik az Irakban és Szíriában harcoló szélsőségesekhez akarnak csatlakozni.⁸⁹ Az ENSZ Biztonsági Tanácsa szeptember 24-én adta ki a 2178. határozatát, amely a nemzetközi békét és biztonságot fenyegető terrorcselekményekről szól.⁹⁰ A BT mind a tizenöt tagja elfogadta, hogy meg kell akadályozni, hogy külföldi terrorista harcosok a tagállamokba utazzanak. Azt is egyhangúlag fogadták el, hogy jogszabályokat kell alkotni, hogy vádat emelhessenek az ilyen harcosok ellen. A határozat úgy definiálja a külföldi terrorista harcosokat, mint „egyének, akik olyan államba utaznak, amely nem a tartózkodásuk vagy állampolgárságuk szerinti állam, abból a célból, hogy terrorcselekményeket kövessenek el, terveljenek ki vagy készítsenek elő vagy azokban részt vegyenek, vagy terrorista kiképzést végezzenek vagy kapjanak, fegyveres konfliktusokkal összefüggésben is.” A határozat együttműködésre szólítja fel az országokat.

7. Magyarázatok, kérdések

A külföldi harcosok utánpótlására magyarázat lehet, hogy az európai muzulmán közösség nem integrálódott, többnyire nem is akar asszimilálódni, ebből adódóan fogékony a Közel-Keletről kiinduló radikalizmusra. Ehhez hozzájárul a szociális lehetőségekből való kizárás, a gazdasági diszkrimináció és a magas munkanélküliség, a korlátozott szociális mozgékonyosság, a politikai megosztottság és azok az erőfeszítések, amelyek megkísérlik „európaizálni” az iszlámot annak érdekében, hogy kisebb veszélyt jelentsen az európai kulturális értékekre és identitásra. Ezzel szemben az európai muzulmán közösségek nem

⁸⁷ Szenes Zoltán: Katonai kihívások a 21. század elején. Hadtudomány 2005/4. sz. 19-30. o.

⁸⁸ <http://www.dailystar.com.lb/News/World/2014/Sep-29/272357-belgium-tries-suspected-syria-jihadist-group.ashx#axzz3EhN0PaHB>. (Letöltés ideje: 2014.09.29.)

⁸⁹ http://www.dailystar.com.lb/News/World/2014/Sep-26/272098-interpol-expanding-foreign-fighter-database.ashx?utm_source=Magnet&utm_medium=Related%20Articles%20widget&utm_campaign=Magnet%20tools#axzz3EhN0PaHB. (Letöltés ideje: 2014.09.29.)

⁹⁰ Forrás: <http://www.un.org/en/sc/documents/resolutions/2014.shtml> (Letöltés ideje: 2014.09.29.)

tehetnek mást, mint erősítik saját közösségüket és szokásaikat.⁹¹ A 21. századi globális biztonságpolitikai rendszert befolyásolja, hogy egy terrorszervezet mögött kialakulóban van egy állam, és amennyiben az megerősödik, a terroristák vegyi, biológiai vagy akár nukleáris fegyvereket is megszerezhetnek a Nyugat elleni támadásokhoz. A hazájukba visszatérő külföldi harcosok tényleges veszélyt jelenthetnek a közrend és a nemzetbiztonság számára. Az Iszlám Állam elleni küzdelem ennél fogva olyan probléma, amely kiterjedhet a következő generációra is.

---

⁹¹ Kis-Benedek József: A nemzetközi terrorizmus sajátosságai. Európai Tükör XIV/7-8. 2009. július-augusztus. 123. o.